

Vårresan 2023

I strålände solsken åkte 53 förväntansfulla SPFare måndagen den 8 maj till Tjolöholms slott och Ästad Vingård. Först stannade vi på rastplatsen Grandalen vid Bollebygd, där Jörgen Nordal, Ombergs Buss, bjöd på kaffet till vårt medhavda fikabröd.

Så kom vi till Tjolöholms slott och här blev vi i två grupper guidade i slottet. Några av oss hann med att se lite av trädgården och beundra den fantastiska utsikten.

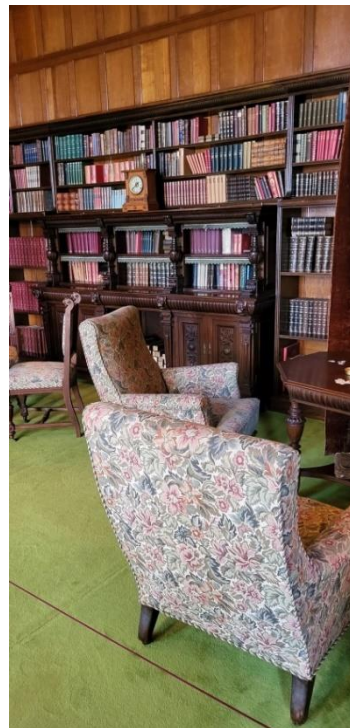
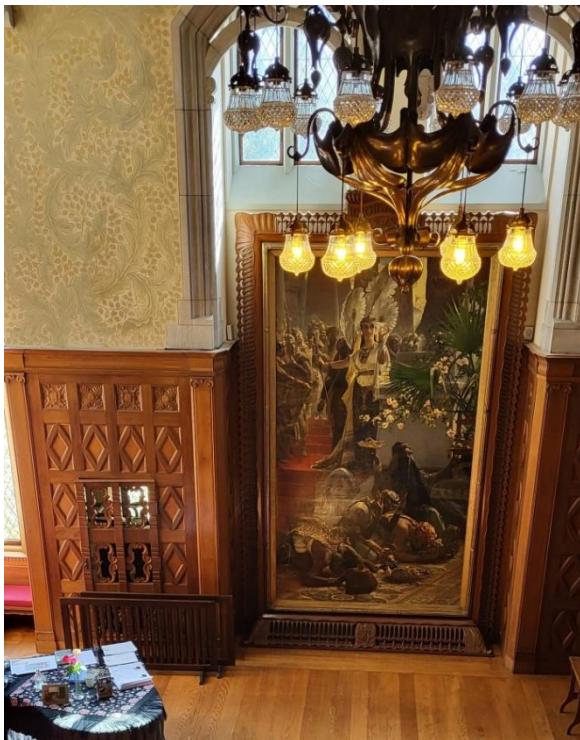
Tjolöholms slott

Slottet är ett av få som byggdes i Sverige under 1900-talet och var färdigbyggt 1904. Läget är magnifikt vid havet. Här bodde fru Blanche Dickson, änka efter den förmögne göteborgsköpmannen James Fredrik Dickson. Det tog sex år att bygga slottet i samråd med den 27 år unge arkitekten Lars Israel Wahlman. Paret Dickson köpte egendomen 1892 och 1897 utlystes en arkitekttävling som Wahlman vann. De ville bygga ett slott i elisabetansk stil. Strax efter att bygget hade påbörjats avled direktör Dickson i blodförgiftning, men fru Dickson fullföljde bygget - ett mycket påkostat sådant.

Ambitionen var att skapa ett både representativt och bekvämt hem. Slottet försågs med dåtidens alla moderniteter. Telefon installerades. Elektriciteten till de nyinköpta lamporna kom från ett ångdrivet kraftverk på egendomen. Uppvärmningen skedde med hjälp av ett snillrikt system av varmlufts-kanaler, kompletterat med element och öppna spisar. Andra tekniska finesser var till exempel grevinnans hårtork – ett meterhögt maskinellt vidunder som drevs med fotogen. I fru Dicksons badrum finns en rundspolande dusch och en liten pool i stället för vanligt badkar. Eftersom flera av rummen hade heltäckningsmattor, skaffade man en hästdragen dammsugare som drogs runt slottet. De tjocka slangarna stacks in i rummen genom fönstren. Den såg vi inte! Det finns ingen hiss! Så det blev många trappor. Eftersom slottet byggdes till åt flera håll blev det alltså många trappor mellan de olika våningarna och en del fönster hamnade inne i huset; de hade tidigare funnits på utsidan. Inredningen var på de flesta ställena utförd i mörk ek med mycket sniderier. Alla andra väggar var försedda med handmålade dekorer, alltså inga tapeter. Fru Dickson visste vad hon ville ha. På den tiden kunde man köpa en hel inredning till ett rum, som hon beställde från Liberty's i London, till exempel sidan 28 i deras katalog, så levererades den inredning som fanns på den sidan! Stilen var "The Arts and Crafts Movement", en konstriktning som uppstod i Storbritannien i slutet av 1800-talet och hade mycket stort inflytande på hantverk, arkitektur, trädgårdskonst och inredning.

1906 reste fru Dickson till Ceylon (Sri Lanka) för att besöka sina bröder som hade teplantage där. På hemvägen fick hon dysenteri och dog på båten, så hon fick sin grav i havet. Paret's dotter som också hette Blanche ärvde Tjolöholm. Hon gifte sig med greve Carl Bonde som ägde flera slott. Familjen Bonde bodde på Tjolöholm till 1920, när de skilde sig. Deras fyra söner var inte intresserade av att ta över Tjolöholm; de hade nog med slott ändå. Grevinnan Bonde använde Tjolöholm som sommarbostad fram till 1951; därefter förföll det mer och mer, då det stod ouppvämt.

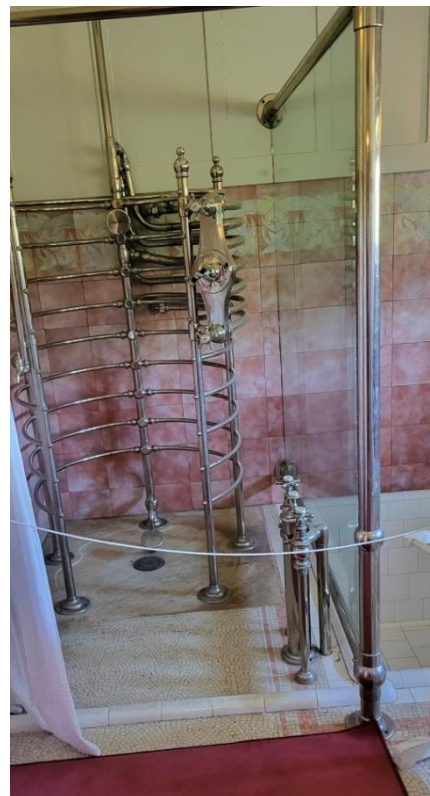
Efter Blanche Bondes död köpte Göteborgs stad hela egendomen, som från 1987 ägs och drivs av Kungsbacka kommun genom en stiftelse.

Interiörer

Fru Dicksons säng

Fru Dicksons rundspolande dusch

Efter det mycket intressanta besöket på Tjolöholm åkte vi söderut till Tvååker, som ligger söder om Varberg. Här besökte vi Ästad Vingård, som bedriver ekologisk vinodling och själva förädlar druvorna i sitt eget vineri.

Vi började med att äta lunch i Restaurang Logen.

Viltfärsbiff med potatispuré, blåbär, syrad kålrabbi, spräckt ramslöks- och enbärssky

Efter den mycket välsmakande lunchen blev våra båda grupper guidade i vingården och i vineriet.

Vineriet

I vingården

Vinlager

Druvan som odlas på Ästad heter Solaris, en grön druva som är anpassad för klimatet i Sverige och som ger den höga syra som krävs för deras mousserande vin. De första plantorna sattes 2011 och idag har de cirka 30.000 vinstockar fördelade på en inlandsodling i Tvååker och en kustodling i Morup. Den första skörden tog de 2014.

I vineriet blir druvorna till vin. Här pressar, jäser, lagrar och buteljerar man. De använder endast sina egna druvor i vintillverkningen. Beroende på väder varierar skörden. 2015 var ett tufft år med sen vår och sval sommar som avslutades med hagelstormar som förstörde halva skörden. 2016 var ett bra vinår med god skörd, men sedan kom 2017 som man räknar som ett förlorat år. 2018 blev ett bra år och då gjorde man vinäger för första gången. Sedan har skördarna varit riktigt bra men så klart varierat beroende på vädret. Skördarna har ju också ökat tack vare att vinstockarna har blivit fler. 2022 skördade man 22 ton druvor med fin kvalitet.

På Ästad finns även spa och hotell. Just nu håller man på att bygga lägenheter som får egna pooler.

Sista stoppet på vår resa var i Smålandsstenar med eftermiddagsfika på Göstas Konditori: bulle och mazarin - gott!

Foto: Ulla Simonsson

Vi i Resekommittén (Britta Jansson, Alf Larsson och Anna-Lena Nilsson) tackar alla som följde med och bidrog till den fina gemenskapen på resan.